

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Namsos kommune

Arkivsak: 24/208
Møtedato/tid: 07.03.2024 kl. 09:00
Møtested: CG-7 Hemna

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
10/24	Orientering fra administrasjonen
11/24	Prosjektplan - forvaltningsrevisjon kommunens tjenester for psykisk helse og rusarbeid
12/24	Virksomhetsbesøk - bestemmelse av enhet/selskap
13/24	Referatsaker mars
14/24	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
15/24	Godkjenning av protokoll

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer 29.02.2024

Snorre Ness (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Orientering fra administrasjonen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/121 - 2

Forslag til vedtak

Den gitte informasjon tas til orientering

Saksopplysninger

Kontrollutvalget behandlet innspill til sitt arbeid i sak 07/24. Her kom det frem et ønske om en orientering om kommunens avvikssystem og - behandling.

Kommunedirektøren, og/eller de han bemyndiger, er innkallt til kontrollutvalgets møte 07.03.24, for på gi følgende orientering og eventuelt supplerende skriftlig materiale:

- *Avviksverktøy(system) kommunen bruker*
- *Systemets kobling og rutiner mot andre administrative system/applikasjoner/program*
- *Terskler for avviksmelding*
- *Gangen i behandling av avvik*
- *Lukking av avvik og tilbakemelding*
- *Læringseffekter*
- *Annet som er relevant for kontrollutvalget vedr. avvik m.v.*

Vurdering

Om ikke kontrollutvalget selv bestemmer noe annet ut fra det som kommer frem i møtet, anbefales det å ta den gitte informasjon til orientering.

Prosjektplan - forvaltningsrevisjon kommunens tjenester for psykisk helse og rusarbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/41 - 2

Forslag til vedtak

1. Prosjektplan datert 28.02.24 godkjennes med slike endringer:

-
-

2. Rapporten forventes levert sekretariatet 14.11.24 innenfor den angitte ressursbruk på 400 timer.

3. Kontrollutvalget bes å bli orientert underveis for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen.

Vedlegg

Prosjektplan Namsos - rus og psykisk helse

Saksopplysninger

Kommunelovens § 23-3 sier at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen.

Kontrollutvalget fattet i sak 02/24 den 23.01.24 slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av kommunenes tjenester for psykisk helse og rusarbeid og gir følgende innspill til prosjektplanen:*

- Avgrensing i alder til barn og unge
- Brukerperspektivet
- Samhandling med eksterne aktører
- Samhandling internt i kommunen
- Samfunnsdeltakelse

2. *Revisjonen bes utarbeide utkast til prosjektplan til kontrollutvalgets møte den 07.03.24.*

Revisjonen har ut fra bestillingsvedtaket utarbeidet prosjektplan datert 02.06.23, jfr. vedlegg. Planen angir følgende hovedproblemstillinger:

Problemstilling 1: *Har kommunen oppdatert kunnskap om den psykiske helsetilstanden til barn og unge?*

o *Tilgjengelig informasjon om barn og unges psykiske helse*

o *Oversikt over påvirkningsfaktorer som hemmer eller fremmer psykisk helse*

▪ **Problemstilling 2:** *Legger kommunen til rette for et samordnet tilbud til barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?*

o *På systemnivå*

o *På individnivå*

▪ **Problemstilling 3:** *Ivaretar kommunen medvirkning fra barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?*

o *Systematisk medvirkning ved planlegging og utvikling av tiltak/tilbud*

o *Barnets eget helsetilbud*

Aktuelle kilder til revisjonskriterier vil være lovverk innenfor oppvekst- og helse/omsorgssektoren, samt nasjonale fagveiledere og kommunens egne planer m.v. Dette er nærmere beskrevet i kap. 3.3.

Prosjektet er tenkt gjennomført med blant annet dokumentgjennomgang, intervjuer av ledere, ansatte, samt samtaler med eksterne parter og foresatte. Det kan bli aktuelt med stikkprøver av enkeltvedtak. Metodebruk er nærmere beskrevet i prosjektplanens kap. 3.4.

Av hensyn til omfang og ressursramme m.v vil det være nødvendig å foreta avgrensninger i forvaltningsrevisjonen. Dette er nærmere beskrevet i prosjektplanens kap. 3.2.

Forvaltningsrevisjonsrapporten er planlagt med levering til sekretariat innen 14.11.24 og ressursbruk på inntil 400 timer.

Vurdering

Sekretariatet er av den oppfatning at den fremlagte prosjektplan i hovedsak ansees for å være i tråd med kontrollutvalgets bestilling i sak 02/24. Prosjektplanens problemstilling, beskrivelser og avgrensninger er etter sekretariatets oppfatning relevant innenfor den ressursramme revisor har satt. Ved evt. behov for endringer i prosjektplanen underveis i prosjektet må kontrollutvalget kunne ta stilling til disse.

Kontrollutvalget anbefales å godkjenne fremlagt prosjektplan datert 28.02.24, evt. med endringer som vedtas i møtet, levering av rapport til sekretariatet innen 14.11.24 og med en ressursbruk på inntil 400 timer.

Psykisk helse og rus

- barn og unge

Namsos kommune

Prosjektplan

FR1278

2024

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om Namsos kommune har systemer og rutiner som sikrer et helhetlig og koordinert arbeid med å følge opp utfordringer knyttet til rus og psykisk helse blant barn og unge.

PROBLEMSTILLINGER

Med bakgrunn i formålet skal følgende problemstillinger bli undersøkt:

- **Problemstilling 1** Har kommunen oppdatert kunnskap om den psykiske helsetilstanden til barn og unge?
 - Tilgjengelig informasjon om barn og unges psykiske helse
 - Oversikt over påvirkningsfaktorer som hemmer eller fremmer psykisk helse
- **Problemstilling 2** Legger kommunen til rette for et samordnet tilbud til barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?
 - På systemnivå
 - På individnivå
- **Problemstilling 3** Ivaretar kommunen medvirkning fra barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?
 - Systematisk medvirkning ved planlegging og utvikling av tiltak/tilbud
 - Barnets eget helsetilbud

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: Inntil 400 timer

Rapport til sekretær: 14. november 2024

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Merete M. Montero:

Merete.Montero@revisjonmidtnorge.no

Tlf. +47 47 63 85 48

2 MANDAT

I dette kapittelet redegjøres det for bestillingen.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Namsos kommune bestilte prosjektet den 23.01.2024, sak 02/24, i henhold til plan for forvaltningsrevisjon. Følgende vedtak ble gjort:

1. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av kommunenes tjenester for psykisk helse og rusarbeid og gir følgende innspill til prosjektplanen:
 - Avgrensing i alder til barn og unge
 - Brukerperspektivet
 - Samhandling med eksterne aktører
 - Samhandling internt i kommunen
 - Samfunnsdeltakelse
2. Revisjonen bes utarbeide utkast til prosjektplan til kontrollutvalgets møte den 07.03.24.

I bestillingsdialogen på kontrollutvalgets møte 23.01.2024, kom det fram at det er viktigst å se på barn og unge, f.eks. opptil 20 år eller annen relevant aldersavgrensning. Helheten i tilbudet er interessant, og samhandling både internt i kommunen og f.eks. med videregående skole og spesialisthelsetjenesten. Det ble også stilt spørsmål om hvem som fanger opp elever i videregående skole og hybelboere fra andre kommuner. Tidlig innsats anses som viktig, og det vil være interessant å se på alt som gjøres fra tidligst mulig og fram til f.eks. videregående skole.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Nasjonale føringer

Folkehelseloven krever at kommunen arbeider for å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidrar til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse m.v. Loven krever også at den enkelte kommune skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Gjennom oversiktsarbeidet skal kommunene identifisere sine folkehelseutfordringer. Kommunen skal videre iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

For å styrke oppfølgingen av barn og unge, ble det i 2022 innført endringer i 14 velferdslover som viser til plikten til å samarbeide og samordne tjenester. Endringene kom som et resultat av Stortingsmelding 6 (2019-2020), «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», som understreket behovet for et tettere samarbeid for å sikre inkluderende og trygge oppvekstmiljø i barnehager og skoler.

Høsten 2023 lanserte Helsedirektoratet, i samarbeid med NAV, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Utdanningsdirektorat og Husbanken en veileder i psykisk helsearbeid barn og unge¹. Den skal bidra til at kommunene sørger for helhetlig og samordnet psykisk helsetjeneste til barn og unge med psykiske plager og begynnende rusmiddelproblemer. Den viser at dette er en “skal-oppgave” for kommunene for mild og moderat problematikk. Medvirkning fra barn og unge går som en rød tråd gjennom hele veilederen.

Det helsefremmende og forebyggende arbeidet er vektlagt i veilederen, og rutiner for tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid er tydeliggjort. Helsefremming, forebygging og behandling henger sammen. Lokalsamfunn, nettverk, skoler og familie betyr noe for den psykiske helsen. Figuren nedenfor viser sammenhengen mellom det helsefremmende og det forebyggende arbeidet, og arbeidet med behandling.

Figur: Kilde: Helsedirektoratet.

¹ [Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet](#)

2.2.1 Kommunens organisering og status innenfor temaet

Følgende informasjon er hentet fra kommunens hjemmeside: «Namsos kommune er administrativt organisert i en tradisjonell linjeorganisasjon. Kommunedirektøren har gjennomgående delegasjon av myndighet i forhold til utførelse av definerte oppgaver og ansvar. Kommunedirektørens ledergruppe består av kommunedirektør, assisterende kommunedirektør og fem kommunalsjefer». Organisering utover denne overordnede, er ikke tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Ansvar for de tjenestene som skal bli revidert ligger primært innenfor områdene Oppvekst og opplæring og Helse og velferd, kanskje også Kultur og inkludering.

Ulike kilder viser at Namsos kommune har noen utfordringer knyttet til barn og unges psykiske helse. Ungdata viser blant annet at det er færre ungdommer i Namsos som er svært fornøyd med egen helse, sammenlignet med landsgjennomsnittet. Oppvekstbarometeret fra 2023 for kommunen viser at kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet på områder som blant annet barn med barnevernstiltak, trivsel og mobbing på skolen og psykiske symptomer og lidelser.²

Namsos kommune sin plan for et helhetlig oppvekstmiljø 2023-2028, bygger på kommuneplanens samfunnsdel. Planen beskriver fem tematiske satsingsområder, som skal bidra til helsefremmende aktivitet og tiltak som fremmer trivsel. Satsingsområdene skal også bidra til å oppdage og hjelpe barn og unge som lever med ulike risikofaktorer best mulig og på et tidligst mulig tidspunkt:

² [Ungdata](#) 2021, [Oppvekstprofil](#) 2023

Figur 1. Figur: Satsingsområder i temaplan helhetlig oppvekstmiljø. Kilde: Namsos kommune, Plan for helhetlig oppvekstmiljø s. 14

I planen har ungdomsrådet uttrykt bekymring for ungdomsmiljøet i kommunen, spesielt i sentrumsområdene, og de gir uttrykk for et tøft miljø med innslag av rus og vold. Namsos kommune har de senere årene hatt flere utfordrende enkeltsaker knyttet til mobbing og ekskludering.

3 PROSJEKTDESIGN

Dette kapittelet redegjør for revisors forslag til løsning av oppdraget.

3.1 Problemstillinger

Revisor har forslag til følgende problemstillinger:

- **Problemstilling 1**

Har kommunen oppdatert kunnskap om den psykiske helsetilstanden til barn og unge?

- Tilgjengelig informasjon om barn og unges psykiske helse
- Oversikt over påvirkningsfaktorer som hemmer eller fremmer psykisk helse

- **Problemstilling 2**

Legger kommunen til rette for et samordnet tilbud til barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?

- På systemnivå
- På individnivå

- **Problemstilling 3**

Ivaretar kommunen medvirkning fra barn og unge med problematikk knyttet til rus og psykisk helse?

- Systematisk medvirkning ved planlegging og utvikling av tiltak/tilbud
- Barnets eget helsetilbud

3.2 Avgrensing

Følgende avgrensninger er gjort:

- Målgruppe: Tentativ avgrensing i alder kan være barn og unge opp til 18 år. Revisor vil trenge tid til å undersøke hva som kan være den beste avgrensningen i forhold til alder, og tar høyde for at dette vil bli avklart på oppstartsmøtet.
- Det er i faglitteraturen pekt på mange sammenhenger mellom rus og psykisk helse, selv om ikke alltid det ene følger det andre. Revisor velger å undersøke begge områdene samlet, men tar likevel høyde for at det ene ikke alltid følger det andre.
- I problemstilling to vil revisor undersøke samhandling både internt og eksternt. Aktuelle interne samarbeidspartnere er for eksempel skolehelsetjeneste, PPT, barnevern og fastlege. Aktuelle eksterne samarbeidspartnere kan være spesialisthelsetjenesten og frivillige organisasjoner. Tjenester og tilbud som NAV yter i form av økonomi, bolig, jobbtrening m.m. tas ikke inn i prosjektet.

3.3 Kilder til kriterier

Revisjonskriterier er en objektiv målestokk som kommunens praksis blir vurdert opp mot. Disse utgjør grunnlaget for revisjonens vurderinger. Det vil være aktuelt å utlede kriterier fra følgende kilder. Listen er ikke uttømmende:

- Lov om barnehager (barnehageloven), LOV-2005-06-17-64
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven), LOV-1992-07-17-100
- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) LOV-2011-06-24-29
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), LOV-1998-07-17-61
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven), LOV-2011-06-24-30
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), LOV-2018-06-22-83
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven) LOV-1999-07-02-63
- Nasjonale faglige veiledere og retningslinjer innen internkontroll, oppvekst og helse
- Kommunens egne planer, retningslinjer og rutiner

3.4 Metoder for innsamling av data

Datainnsamlingen vil først og fremst bli gjennomført som intervju og gjennomgang av relevante dokumenter.

For å få et mest mulig helhetlig og realistisk bilde av problemstillingene, vil både ledere og andre ansatte i Namsos kommune som på ulike måter arbeider innenfor problemstillingene være aktuelle å intervju. I tillegg vil intervju med representanter for ungdomsrådet og brukerorganisasjoner/interesseorganisasjoner være aktuelt. Det kan også være relevant å snakke med eksterne samarbeidspartnere (eks. videregående skole, BUP, politi), for å få deres perspektiv på problemstillingene.

Vi vil ikke innhente informasjon direkte fra barn og unge som får tjenester fra kommunen. Det kan imidlertid være aktuelt å innhente informasjon fra foresatte.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre stikkprøver knyttet til enkeltvedtak for tildeling av tjenester.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Merete M. Montero
Prosjektmedarbeider	Anne Grete Wold
Kvalitetssikrer	Mette Sandvik
Kvalitetssikrer	Trine Holter

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	23.01.2024
Prosjektplan til sekretær	28.02.2024
Oppstartsmøte	Innen uke 18, 2024
Datainnsamling ferdig	Innen uke 35, 2024
Rapport til uttalelse	Innen uke 38, 2024
Rapport til sekretær	Innen uke 42, 2024

Trondheim, 28. februar 2024

Merete M. Montero

Oppdragsansvarlig revisor

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

RwRevisjon Midt-Norge	
Prosjekt nr: FR1278	Kommune: Namsos
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: Rus og psykisk helse - barn og unge	
Hovedreferanse: Kommuneleien § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8	
Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utførelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytt rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytt tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Trondheim 28.02.2024

Merete Montero
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Dokumentet er signert digitalt av:

• MERETE MYKLEBUST MONTERO, 28.02.2024

Forseglet av

Posten Norge

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Virksomhetsbesøk - bestemmelse av enhet/selskap

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/121 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget gjennomfører virksomhetsbesøk hos den24.

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets arbeids- og ansvarsområde favner bredt, og i tillegg til ordinære møter kan utvalget foreta besøk ved kommunale institusjoner og avdelinger. Slike besøk skal ikke være noe formelt tilsyns- eller kontrollbesøk, men en mulighet for kontrollutvalget å gjøre seg kjent med kommunens virksomhet.

Tradisjon for slike besøk er at kontrollutvalget treffer ledelse, tillitsvalgte og brukerrepresentanter hver for seg, samt en omvisning på enheten. Generelle temaer for møtene er enhetens målsettinger, utfordringer og ressurser. Erfaring tilsier at dagen går med når besøk ved enhet er en del av kontrollutvalgsmøtet. Besøket er således formelt en egen sak i kontrollutvalgets møte.

Siden 2010 har kontrollutvalget gjennomført følgende enhetsbesøk:

2011: Namsos Sykeheim og Høknes skole

2013 Teknisk etat, brann- og redningstjeneste.

2015: Sentraladministrasjonen og Vestbyen barnehage

2017: Opplæringssenteret

2018: Namsos Ungdomsskole

2021: Namdalseid Skole

2022: Namsos Ungdomsskole

2023: Namsos Helsehus

Vurdering

Saken legges frem for diskusjon i kontrollutvalget uten konkret forslag på besøksenhet. Ut fra årsplanen og saker kan et besøk innpasses i møte den 27.08., evt. bestemme egen dag til et slikt besøk.

Referatsaker mars

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/208 - 3

Forslag til vedtak

Referatene tas til orientering

Vedlegg

FKTs fagkonferanse 4. - 5. juni 2024 og årsmøte 4. juni 2024

En ansettelse skal bare skje når kommunestyret har avsatt penger til det

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Styremedlemmet er klart inhabil

Ledelsen i organisasjonen vil trolig ikke være inhabile

Lokalt selvstyre mellom barken og veden

Møteleder bør spørre om det er noen som motsetter seg at det treffes vedtak

Program FKTs fagkonferanse 4.- 5. juni 2024 - Utkast

Rapportering 2023 timer forvaltningsrevisjon - Namsos

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet.

Vurdering

Referatene anbefales tatt til orientering

Velkommen til FKTs fagkonferanse 2024 som
arrangeres på Quality Airport Hotel, Gardermoen
4.– 5. juni.

Program:

Kontrollutvalget – roller og samspill

Mange er ferske i kontrollutvalget og de trenger kunnskap om utvalgets rolle og hvordan utvalget skal opptre i samspill med andre aktører som har ansvar for kontroll i kommunene. Vi inviterer representanter fra både kontrollutvalg og revisjon, ordfører og kommunedirektør til samtale og refleksjon rundt tema «Kontrollutvalget – roller og samspill».

Habilitet og tillit

Høsten 2023 har nyhetsbildet vært preget av ulike habilitetssaker og spørsmål om innsideinformasjon. Hvordan påvirkes tilliten til politikerne av dette? Er det grunn til å se nærmere på tilsvarende problemstillinger i lokalpolitikken?

Henvendelser og varsling

Kontrollutvalget kan erfare å ta imot henvendelser om mer eller mindre konkrete kritikkverdige forhold. Hvordan skal kontrollutvalget håndtere slike henvendelser? Og hva med varsling – har kontrollutvalget noe med det å gjøre?

Økonomisk bærekraft

Har kommunen din en bærekraftig økonomi? Hvordan kan kontrollutvalget finne ut det? Har kontrollutvalget et ansvar her?

Vi vil også vise fram gode eksempler på forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vel møtt!

Deltakeravgift: Medlemmer kr. 7 900, andre kr. 8 400

Påmeldingsfrist: 29. april

Årsmøte i Forum for kontroll og tilsyn avholdes 4. juni.

FKTs årsmøte i 2024 blir avholdt 4. juni i forbindelse med fagkonferansen på Quality Airport Hotel, Gardermoen.

Innkallingen blir lagt ut [her](#) og sendt til leder av kontrollutvalget og daglig leder sekretariat.

Det er kun medlemmer som har tale-, forslags- og stemmerett (en stemme per kontrollutvalg eller sekretariat). Medlemmene velger selv hvem som skal være representert på årsmøtet.

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet innen 6 uker før årsmøtet

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 14. dager før årsmøtet

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Ta kontakt med sekretariatet.

Leder i valgkomiteen (2023-2024): Jon Jæger Gåsvatn, leder kontrollutvalget i Sarpsborg kommune | jaeger.gaasvatn@sarpsborg.com | Mobil: 913 55 288

En ansettelse skal bare skje når kommunestyret har avsatt penger til det

Kommunal Rapport 29.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er det kommunestyret eller kommunedirektøren som avgjør om det skal innføres ansettelsesstopp?

SPØRSMÅL: Før jul vedtok kommunestyret en ansettelsesstopp. Kommunestyret vedtok ansettelsesstoppen etter at et merforbruk på 40 millioner kroner ble kjent. Kommunestyret la dog inn en begrensning om at ansettelsesstoppen ikke skulle gjelde lovpålagte oppgaver eller liv og helse. Kommunedirektøren mener kommunestyret brøt kommuneloven med et slikt vedtak, fordi kommunedirektøren har et lovfestet personalansvar. Har kommunestyret hjemmel til å vedta en ansettelsesstopp?

SVAR: Det alminnelige utgangspunktet er etter [kommuneloven § 5–3](#) at kommunestyret «er det øverste organet i kommunen» og «treffer vedtak på vegne av kommunen ... hvis ikke annet følger av lov». Det betyr at når andre enn kommunestyret treffer vedtak, skjer det på grunnlag av *delegering* fra kommunestyret, altså i kraft av en *fullmakt* til å treffe avgjørelse *på vegne av* kommunestyret. Kommunestyret kan gi *instruks* til den som har fått en slik fullmakt om hvordan den skal brukes, det kan trekke den tilbake og selv treffe vedtak

I kommuneloven av 2018 ble det imidlertid gjort et unntak fra dette prinsippet. I [§ 13–1](#) fastslås at «Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov». Dette er altså en lovfestet myndighet for kommunedirektøren. Hen trenger ikke noen fullmakt – et delegeringsvedtak – fra kommunestyret i denne typen saker, og kommunestyret kan ikke gi noen instruks om hvordan denne avgjørelsesmyndigheten skal utøves.

Spørsmålet blir da *hvor langt* denne lovfestede myndigheten for kommunedirektøren går, eller mer presist her; hva som ligger i at kommunedirektøren har ansvar for «ansettelse». Kan kommunestyret avgjøre om det skal tilsettes noen i en ledig stilling?

Utgangspunktet er klart nok at kommunestyret har øverste ansvar for å vurdere om en stilling skal opprettes. En tilsetting innebærer en økonomisk forpliktelse og skal bare kunne skje når kommunestyret har avsatt midler til å dekke denne. Uten budsjett hjemmel kan det ikke tilsettes noen. På den annen side må det være klart at når en stilling er utlyst, kan kommunestyret ikke legge seg opp i vurderingen av hvem som skal tilsettes. Og antakelig kan det heller ikke stoppe prosessen når utlysing har skjedd. Det ville i tilfelle innebære at man foregriper utfallet av den vurderingen som skal skje når søkerliste foreligger.

Spørsmålet her er da hvorvidt kommunestyret kan vedta at det *ikke skal skje* noen utlysing av en stilling som er ledig. Utgangspunktet er her at når en stilling først er opprettet, ligger det i dette en fullmakt til kommunedirektøren om å sørge for at stillingen er besatt, også når den blir ledig. Men denne fullmakten følger ikke av bestemmelsen i § 13–1. Hjemmelen for tilsetting i stillingen ligger i *budsjettvedtak* og *bemanningsplan*, begge deler er noe det tilligger kommunestyret å fastsette. Dette er da en fullmakt som kan *trekkes tilbake*. Kommunestyret kan vedta en midlertidig eller varig nedbemanning i forbindelse med ledighet, typisk på grunn av budsjettmessige problemer. Budsjettet er kommunestyrets ansvar; kommunedirektøren må derfor innrette seg etter de vedtak som treffes der for å ivareta dette.

I merknadene til bestemmelsen i Prop. 46L 2017–2018 understrekes i tråd med dette kommunestyrets overordnede ansvar for både organiseringen av personalforvaltningen og de økonomiske rammene for denne;

«Arbeidsgiver- og personalpolitikk vil imidlertid fortsatt være kommunestyrets eller fylkestingets ansvar. Og kommunedirektørens oppgaver her må selvsagt gjennomføres innenfor de budsjettvedtakene og overordnede arbeidsgiverpolitiske vedtak kommunestyret eller fylkestinget måtte fatte.»

Det er etter dette klart at kommunedirektøren ikke kan motsette seg en slik tilsetningsstopp.

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Kommunal Rapport 22.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må budsjettet beskrive hvordan kommunen skal gjennomføre en vedtatt effektivisering?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vedtok et budsjett hvor det legges opp til en innsparing på 37,5 millioner kroner gjennom effektivisering av driften. I tillegg skal kommunen spare 17 millioner kroner ved å redusere sykefraværet. Hvis det ikke er beskrevet konkrete tiltak for hvordan disse innsparingene skal skje, er da budsjettet vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett?

SVAR: Årsbudsjettet er en bindende ramme for kommunens pengebruk i dette året, se [kommunelovens § 14–5](#) første setning. Det handler om regnskapsmessig oppstilling og postering av kommunens inntekter og forbruk i det kommende år. Budsjettvedtaket behøver som alminnelig regel ikke inneholde nærmere opplysninger om hvordan budsjettallene fremkommer, eller hva som rent praktisk skal gjøres. Dette gjelder også der det er tale om å gjennomføre konkrete nedskjæringer av hvor mye som brukes til et formål, som ved «effektivisering av driften», og ved angivelse av tiltak som skal redusere utgiftene til anslagsbevilgninger som merutgifter pga. sykefravær.

Det er et rettslig krav ([§ 14–4 tredje avsnitt](#)) at «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige». Det er her kommunestyrets ansvar å foreta en skjønnsmessig vurdering av om de forutsetningene som disse anslagene bygger på, er realistiske.

I tillegg har under hele budsjettåret kommunestyret plikt ([§ 14–5 andre avsnitt](#)) til å «endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse». Det er da kommunedirektørens ansvar å foreslå endringer i det løpende budsjettet der man korrigerer disse utgiftspostene slik at det er dekning for de aktuelle utgiftene, ([§ 14–5 tredje avsnitt](#)).

Vedtak om årsbudsjett trenger som alminnelig regel ingen statlig godkjenning. De skal ([§ 14–3 siste avsnitt](#)) bare «sendes departementet [Statsforvalteren] til orientering».

Som alminnelig regel skal Statsforvalteren etter [kommunelovens § 28–3](#) første avsnitt bare «kontrollere lovligheten av vedtak om årsbudsjett» hvis kommunen er innført i Robek.

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan imidlertid uansett ([kommunelovens § 27–1](#) første avsnitt) kreve at Statsforvalteren «kontrollerer om et vedtak er lovlig». I tillegg kan Statsforvalteren (andre avsnitt) også «på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig».

Ved en slik kontroll vil kommunen kunne bli pålagt å gjøre mer presist rede for hvordan man mener det vil være mulig å oppnå en så stor besparelse som her er angitt ved «effektivisering» og «reduksjon av sykefraværet», jf. [kommuneloven § 27–4](#) om kommunens opplysningsplikt ved lovlighetskontroll.

Hvis Statsforvalteren kommer til at budsjettvedtaket ikke er realistisk, skal dette oppheves, se [kommuneloven § 27–3](#) fjerde avsnitt.

Uten et gyldig budsjettvedtak har kommunen ikke hjemmel til å bruke penger annet enn til dekning av «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta» ([kommuneloven § 14–5](#) første avsnitt, siste setning). Den må derfor så raskt som mulig sørge for å treffe et nytt budsjettvedtak som oppfyller lovens krav om å være «realistisk».

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Kommunal Rapport 22.01.2023

Det er lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti, konkluderer flere statsforvaltere. Bardu-politiker Berit Sandnes Wikstøl (Ap) er kritisk.

12. januar konkluderte Statsforvalteren i Troms og Finnmark med at Ole Helge Engmo (Frp) er lovlig valgt som kontrollutvalgsleder i Bardu. Det til tross for at Frp har inngått et valgteknisk samarbeid med Senterpartiet, som har ordføreren.

Statsforvalteren begrunner vedtaket med at Frp og Senterpartiet stilte separate lister ved valget. Derfor er ikke Engmo en del av samme «gruppe» som ordførerpartiet Senterpartiet, konkluderer Statsforvalteren.

– Selv om det er lovlig, tenker jeg at hensikten bak lovbestemmelsen ikke blir oppfylt. Når noen inngår et valgteknisk samarbeid, så oppfatter jeg at man sitter i posisjon. Hensikten med loven må tydeliggjøres bedre, sier Aps gruppeleder Berit Sandnes Wikstøl i Bardu.

Hun sendte inn lovlighetsklagen sammen med partifellene Roald Linaker og Signe Eline Nordahl Hansen. Avgjørelsen ble først omtalt i [Nye Troms](#).

Skal sikre uavhengighet

Kommuneloven slår klart fast at lederen av kontrollutvalget ikke kan tilhøre samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Hensikten med bestemmelsen er at det skal være en viss politisk avstand eller uavhengighet mellom lederen av kontrollutvalget og ordføreren.

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder presiseres det at en typisk gruppe er en by- eller bygdaliste. «I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ (...), kor gruppe og blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti», heter det i begrunnelsen.

– Vi forstår at det ikke er ulovlig, men likevel uhensiktsmessig. Når det ikke er ulovlig, sitter vi kanskje med en lov som ikke fungerer etter hensikten. Det synes vi er beklagelig, sier Wikstøl.

Hun sier at Ap-gruppa i Bardu vil følge nøye med på hvilke saker som *ikke* havner i kontrollutvalget i denne perioden.

Valg av kontrollutvalgsleder

Kommunelovens § 23-1 sier:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren.»

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder om konstituerende møte i kommunestyre og fylkesting og valg til folkevalgte organer står det:

«Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføraren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføraren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdaliste. I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.»

Flere klager

Like før jul kom Statsforvalteren til samme konklusjon i Nordkapp. Der klagde åtte SV- og Sp-representanter på at kontrollutvalget fikk leder fra Høyre og nestleder fra Ap. Det til tross for at Nordkapp har ordfører fra Ap og varaordfører fra Høyre.

Også der konkluderte Statsforvalteren med at kommunelovens bestemmelse var oppfylt.

– Her sitter Høyre med lederen og Ap med nestlederen og skal kontrollere et flertall i kommunestyret. Et flertall som består av dem selv. Det henger ikke på greip, sier Trudy Engen (SV), én av de åtte som krevde lovlighetskontroll.

Hun sier at selv om Ap og Høyre stilte hver sin liste til kommunevalget, så utgjør de nå det politiske flertallet. Engen sier at forskjellen på tverrpolitisk liste og politisk flertall ikke er veldig stor.

– *Hva tenker du om Statsforvalterens avgjørelse?*

– Jeg kan ikke forstå at det er i tråd med lovens hensikt. Meningen er å forhindre at bukken skal passe på havresekken. Det er det som skjer nå. Jeg synes kommuneloven bør nyanseres på det punktet, sier Engen.

Brøt med egne regler

I Skjervøy ba flere representanter om lovlighetskontroll da flertallet inngikk listesamarbeid med Rødt for å gi ledervervet i kontrollutvalget til Rødt. Klagerne mente vedtaket brøt med norsk sedvane og kommunens eget regelverk, der lederen av kontrollutvalget skal gå til opposisjonen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark konkluderte med at kommunelovens krav var oppfylt, siden kontrollutvalgslederen ikke var fra samme parti som ordføreren (KrF).

– Det er ikke i strid med noen lov, men det er i strid med kommunens eget regelverk. Vi var litt spent på om Statsforvalteren ville vurdere det. I reglementet for Skjervøy står det klart at opposisjonen skal ha ledervervet i kontrollutvalget, sier Frps gruppeleder Vidar Langeland, én av politikerne bak klagen.

I Kvinesdal var Frps gruppeleder Lill Anita Reppen Egeland skeptisk fordi posisjonen, bestående av KrF/Ap/Sp, fikk både leder- og nestledervervet i kontrollutvalget.

Statsforvalteren i Agder viste til at de tre partiene stilte separate lister. Dermed var det greit at ledervervet gikk til en Sp-er og nestledervervet til en Ap-er, selv om ordfører Per Sverre Kvinlaug er fra KrF.

Statsforvalteren i Agder har nå en annen lovlighetsklage med samme tema til behandling. I Iveland har representanter fra KrF og Sp klaget på at Lars Arnfinn Flatelid (Frp) er blitt leder av kontrollutvalget, trass i at Høyre, Ap og Frp sammen utgjør posisjonen.

Styremedlemmet er klart inhabil

Kommunal Rapport 19.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Jeg trodde man kunne være med i lag og foreninger uten at man havnet i habilitetstrøbbel som kommunestyrerepresentant, men så ser jeg at det ikke alltid er tilfellet. Hva er det jeg ikke har forstått?

SPØRSMÅL: Kommunestyret behandlet en dispensasjonssak der en lokal jeger- og fiskerforening hadde søkt om å få utvide parkeringsareal og etablere internveier ved en skytebane. En kommunestyrerepresentant ble erklært inhabil av et enstemmig kommunestyre og fratrådte derfor da saken skulle behandles. Begrunnelsen for inhabiliteten var at kommunestyrerepresentanten også sitter i styret i jeger- og fiskerforeningen som søkte om tillatelse til tiltakene.

Du har tidligere uttalt at folkevalgte som hovedregel ikke blir inhabile fordi de er medlem i eller i ledelsen av en forening eller aksjonsgruppe som engasjerer seg i en sak, så lenge de ikke har noen særegen privat interesse i saken. Ut fra dette: Var bortvisningen av dette kommunestyremedlemmet lovlig?

SVAR: Her er det to inhabilitetsgrunner som kan tenkes å være aktuelle:

Den første er bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) første avsnitt, bokstav e nr. 1, der det fastslås en offentlig tjenestemann – og herunder også kommunale folkevalgte ([se § 10](#)) – er ugild (inhabil), blant annet hvis hen er leder, har ledende stilling i, eller er medlem av styret, for en forening «som er part i saken».

Part i en sak er etter [lovens § 2](#) første avsnitt, bokstav e, den avgjørelsen «retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder».

Her er det foreningen som selv søker om dispensasjon, etter alt dømme for å kunne foreta bestemte utbyggingstiltak på egen eiendom eller i nær tilknytning til denne. Da vil en folkevalgt som sitter i styret for foreningen, ganske klart være inhabil når saken behandles.

Det er dermed ikke behov for å se på om denne folkevalgte ville kunne være inhabil også etter bestemmelsen i § 6 andre avsnitt, fordi «andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Dette kunne ha vært en aktuell problemstilling hvis det for eksempel var tale om en sak om anlegg av offentlig vei og parkeringsplass i området, som ville gjøre det vesentlig lettere tilgjengelig for allmennheten. Her skal de mye til før det kan foreligge inhabilitet. Selv om foreningen hadde fremmet forslag om dette, eller sterkt engasjert seg i saken, ville normalt verken ledelse eller medlemmer bli inhabile ved behandlingen av saken i kommunestyret, så lenge det ikke var tale om tiltak som helt spesielt ville tilgodese foreningens egen private virksomhet.

Her vil det riktignok kunne være flytende grenser. Hovedtema vil være ikke bare hvor store driftsmessige og økonomiske fordeler foreningen som sådan ville få av et slikt tiltak, men også om disse fordelene ville være «særegne» for foreningen, og ikke bare ville være fordeler som også kom andre grunneiere i området til gode, på lik linje med foreningen.

Ledelsen i organisasjonen vil trolig ikke være inhabile

Kommunal Rapport 12.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan en leder i PBL som også er folkevalgt, skrive forslag til høringsuttalelse om barnehageloven?

SPØRSMÅL: Et utvalg i kommunen vedtok en høringsuttalelse til endringer i barnehageloven. Under saksbehandlingen her fremkom det opplysninger som kunne tyde på at forslaget til høringsuttalelse som tre samarbeidspartier la frem i møtet, og som ble det endelige vedtaket, var utformet av en folkevalgt i kommunen som har en lederstilling i Private barnehagers landsforbund (PBL).

Uten å konkludere med hvem som faktisk skrev hva, har jeg følgende prinsipielle spørsmål: Hvordan vurderer du habiliteten til dette medlemmet hvis hen forfattet høringsuttalelsen og samtidig har en lederstilling i PBL?

Har du noen betenkeligheter hvis denne folkevalgte skrev høringsuttalelsen og har en lederstilling i PBL?

SVAR: Det er usikkert om det forelå inhabilitet her. Det er tale om en høringsuttalelse til endringer i generelle lovbestemmelser, og PBL er ikke «part» etter [forvaltningsloven § 2](#) første avsnitt, bokstav e, i og med at dette ikke er en sak som direkte gjelder organisasjonen, men bare medlemmene.

Jeg tror heller ikke at ledelsen i organisasjonen vil være inhabile etter bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt om inhabilitet pga. av «særegne forhold» som er egnet til å svekke tilliten til ledelsens upartiskhet. Avgjørende er etter min mening her at det er medlemmene og ikke organisasjonen som blir direkte berørt av en eventuell lovendring. Det er ikke uvanlig at folkevalgte er engasjert i eller tilknyttet organisasjoner som arbeider for næringsinteresser eller bestemte saker. Dette skaper ikke inhabilitet så lenge de ikke har private, personlige, interesser i saken. Jeg vil anta at det også gjelder i en sak som denne.

Men selv om vi skulle mene at den folkevalgte ville være inhabil til å delta ved behandlingen av denne saken, vil reglene om inhabilitet i forvaltningsloven og kommuneloven ikke slå inn her. De gjelder bare for det som skjer i *offentlige organer*, ikke virksomheten i partigrupper eller partiapparat. Det er dermed ikke noe *juridisk* i veien for at den som er inhabil i en sak, deltar ved eller gir innspill til en partigruppens arbeid med saken. Dette gjelder ikke bare når hen som her ikke en gang er medlem av det aktuelle folkevalgte organet, men også om hen skulle være medlem dette og dermed er avskåret fra å delta ved behandlingen av saken der.

Men dette vil avgjort kunne bli *etisk* problematisk. Det er nok en alminnelig forventning til våre politikere at den som er inhabil i en sak, skal holde seg helt vekk fra behandlingen av denne, også i partiapparatet. Og det gjelder også om hen ikke er medlem av det organet som skal behandle saken. Det vil kunne svekke tilliten til partiet og til de folkevalgte som representerer dette, hvis det kommer frem at partiets standpunkt i saken har blitt utformet av at en person som selv ville vært inhabil til å medvirke ved kommunens saksbehandling.

Dermed blir det altså ikke et juridisk, men et politisk eller etisk spørsmål, om det uansett var *klanderverdig* av samarbeidspartiene overhodet å la dette medlemmet utforme forslag til standpunkt i denne saken. Slike samarbeidsforhold eksisterer riktignok i mange sammenhenger i politikken. Men mange vil nok mene at da er det i alle fall et rimelig krav til politisk moral at slikt samarbeid med en interessegruppe skjer i full åpenhet. Akkurat dette vil det nok likevel være ulike meninger om.

Kommunal Rapport har vært i kontakt med Private Barnehagers Landsforbund som ikke har noen kommentarer til saken.

Lokalt selvstyre mellom barken og veden?

Innbyggerne og vårt felles naturgrunnlag: Slik kan Statsforvalterens oppdrag oppsummeres. Mange er glad for at vi er en sikkerhetsventil for innbyggere og natur, men av og til syns noen at vi blander oss for mye.

Publisert 22.02.2024

Det er som regel kommunen vi går til når det gjelder skolen og barnehagen, omsorgsbolig, barnevern, fortausbrøyting eller byggesaker. Den norske kommunen har ansvar for veldig mye som er viktig i folks hverdagsliv. Kommunen skal også ivareta naturen og jorda som produserer mat. Og mye annet. Jevnt over gjør da også kommunene en god jobb! Mange flinke folk jobber i kommunene, og vi skal være takknemlige overfor de som frivillig stiller opp til kommune- og fylkesvalg på vegne av fellesskapet.

Du syns kanskje ikke det er så lett å være innbygger bestandig, men jeg tror ikke det alltid er like lett å være kommune heller. Lite penger kombinert med innbyggere som vil ha flere og bedre tjenester. Dertil kommer en stat som minner om at lover og regler skal følges selv om det koster mer penger enn kommunen hadde funnet plass til i budsjettet.

Eller når kommunen vil ha plass til bolig og næring for å bidra til mer liv i lokalsamfunnet: Da kan man oppleve naboer som klager og ikke vil ha mer trafikk eller andre forstyrrelser i nærmiljøet. Og sannelig dukker ikke staten opp her også, og minner om nasjonale regler som må ivaretas: Storting og regjering har slått fast at naturmangfold, dyrkamark, beite for reindrifta, lekeareal for ungene og mye annet skal tas hensyn til i planlegginga. Men selv etter at kommunen har gjort sitt beste for å ivareta dette, kan en nabo eller andre sende klage på kommunens vedtak til Statsforvalteren. Får de medhold, må kommunen kanskje gjøre om på vedtaket eller sette i verk tiltak som gjør at de kan fatte et lovlig vedtak.

Sånn går no dagen, tenker kanskje kommunen, og syns de lever et liv mellom barken og veden. Joda, lover og regler setter noen rammer for oss alle, også kommunene. Samtidig har lokale folkevalgte og deres administrasjoner et betydelig handlingsrom og kan bestemme mye! Vi hos Statsforvalteren hjelper gjerne til med å synliggjøre mulighetene i det lokale selvstyret.

Men noen ganger er det slik at enkeltmenneskets rettigheter trumfer kommunens syn på hva som er tilstrekkelig – være seg tildeling av velferdstjenester eller ivaretagelse av nabointeresser i en utbygging. Og noen ganger er det slik at viktige naturinteresser eller hensynet til dyrkamarka veier tyngre enn lokalpolitiske ønsker om å bygge akkurat der.

Når Statsforvalteren er inne i slike saker, er det fordi vi på vegne av nasjonale myndigheter skal se til at innbyggerne får ivaretatt sine rettigheter og at nasjonal politikk på bl.a. naturområdet blir fulgt opp i Trøndelag.

Dette gjør vi aller mest gjennom informasjon og veiledning i tett kontakt med kommunen. Men vi har også myndighet til å behandle klager fra innbyggere og vi skal sikre at nasjonale interesser ivaretas i lokale planer.

Da hender det vi og kommunen ser ulikt på hvordan individuelle rettigheter og nasjonal politikk skal følges opp i praksis. Vi har ulike roller, men takket være tett og god kontakt finner vi stort sett løsninger som alle kan leve med. Til beste for innbyggerne og vårt felles naturgrunnlag.

Kronikk av: Frank Jenssen, Statsforvalter i Trøndelag

Møteleder bør spørre om det er noen som motsetter seg at det treffes vedtak

Kommunal Rapport 05.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan utvalgsleder eller tre medlemmer av et utvalg bestemme at saken likevel ikke skal behandles, selv etter at den er tatt opp til diskusjon i utvalget?

SPØRSMÅL: En sak er satt på sakskartet til et møte i et kommunalt organ. Tre dager før møtet ettersendes det noen dokumenter i saken. I møtet blir saken diskutert og etter hvert fremmer utvalgsleder forslag om utsettelse av saken. Det stemmes over utsettelsesforslaget som faller.

Da sier utvalgslederen at det betyr at saken er utsatt, med begrunnelse i at utvalgsleder eller tre medlemmer iht. [kommunelovens paragraf 11–3](#) kan nekte å ta saken opp til behandling. Kan utvalgsleder eller tre medlemmer av utvalget bestemme at saken ikke skal behandles etter at den er tatt opp til diskusjon og et utsettelsesforslag ikke har fått flertall?

SVAR: Dette er litt av en rebus.

Utgangspunktet er etter [kommuneloven §11-3](#) første avsnitt at «Lederen av et folkevalgt organ setter opp saksliste for hvert enkelt møte.» Dette skjer i innkalling til møtet som sendes til organets medlemmer. Denne innkallingen fastsetter *rammen for hvilke saker som skal behandles* i møtet.

Når innkallingen er sendt ut, er det bare det folkevalgte organet selv som kan foreta endringer på saklisten. Det kan da etter § 11–3 fjerde avsnitt gjøres ved vedtak om «å utsette realitetsbehandlingen». Forslag om slik utsettelse kan settes fram både før og etter at saken er tatt under behandling. Debatten om realiteten stoppes da straks, inntil det er votert over utsettelsesforslaget, og det voteres ikke over forslag som måtte være fremsatt i saken.

Men innkallingen skal inneholde ikke bare en liste over sakene som skal behandles, men også *dokumentene* i disse sakene. Disse er grunnlaget for saksbehandlingen der.

Hvis ikke alle dokumentene til en sak har vært utsendt sammen med innkallingen, er det alminnelige utgangspunkt etter § 11–3 siste avsnitt at da kan det ikke *treffes vedtak* i denne i dette møtet. Denne regelen var ny i kommuneloven fra 2018, og tar sikte på å unngå situasjoner der folkevalgte kan føle seg tvunget til å ta stilling til en sak uten å ha hatt tilstrekkelig tid til å sette seg inn i alle opplysninger og synspunkter som er lagt fram. Dette kan ses som et utslag av et generelt prinsipp som er oppstilt for enkeltvedtak i [forvaltningsloven § 17](#) at: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

Bestemmelsen om at alle dokumenter må være utsendt, er i realiteten først og fremst et vern av mindretallet i organet. Flertallet vil jo alltid kunne vedta å ta saker av saklisten, uten ytterligere begrunnelse. Men i noen situasjoner kan dette være en for firkantet regel. I siste avsnitt er det derfor en regel om at det likevel kan treffes vedtak i en sak selv om ikke alle dokumenter fulgte innkallingen, «hvis ikke møtelederen eller minst 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det».

Det betyr at i en slik situasjon bør møteleder, *før saken tas under behandling*, spørre om det er noen av medlemmene som motsetter seg at det treffes vedtak i saken i dette møtet. Og hvis møteleder selv eller så mange som en tredel av medlemmene gjør det, kan det altså ikke treffes noe realitetsvedtak i saken. Men denne bestemmelsen må forstås slik at *debatten* om saken kan fortsette hvis ikke det treffes vedtak om å ta den helt av saklisten.

Neste spørsmål blir så *når det skal tas stilling* til dette spørsmålet; om det kan gjøres først når debatten er i gang. I vårt tilfelle er altså situasjonen at utvalgsleder ikke har lagt fram spørsmålet om det skulle kunne treffes realitetsvedtak i saken før debatten startet. Det hadde klart nok vært det mest ryddige, men i og med at dette ikke har skjedd før, må hen *i alle fall gjøre det før man går til votering*. Det er møteleders ansvar å sørge for at det er avklart om vilkårene for å treffe realitetsvedtak er oppfylt.

Da forslaget om å utsette videre behandling av saken falt, var det nødvendig å bringe på det rene om det da også skulle kunne treffes realitetsvedtak i saken. Og når utvalgsleder selv mente at det burde det ikke, var det ikke nødvendig med noen formell votering for å bringe på det rene om også en tredel av medlemmene motsatte seg at det ble truffet realitetsvedtak.

Men dette vil da bare gjelde det å treffe vedtak i saken. I og med at forslaget om fullstendig utsettelse av saken falt, må *debatten om saken* fortsette på vanlig måte, men altså uten avsluttes med et formelt vedtak om realiteten i saken

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen til fagkonferanse på Quality Airport Hotel

GARDERMOEN

4. — 5. juni

Tirsdag 4. juni

09:00 Registrering med mat

10:00 **Velkommen**

Tage Pettersen, styreleder / FKT

10:05 **Åpningsinnlegg**

Ikke avklart

10:30 **Kontrollutvalget – roller og samspill**

Innlegg og debatt

Tage Pettersen / tidl. kontrollutvalgsleder i Moss og styreleder FKT

Per Olav Nilsen / revisjonsdirektør Trondheim kommunerevisjon og styreleder NKRF

Jenny Følling (Sp) /ordfører Sunnfjord kommune

Gudrun Haabeth Grindaker / Norsk kommunedirektørforum ikke avklart

11:30 **Lunsj**

12:30 **Korrupsjonsindeks, tillit og habilitet**

Tor Dølvik / TI Norge ikke avklart

Frode Jacobsen Kontroll- og konstitusjonskomiteen (Ap)

Tora Aasland / leder Kommunesektorens etikkutvalg

14.15 Paneldebatt (møteleder forbereder spørsmål) og spørsmål fra salen

14:30 Pause

14:45 **Cybersikkerhet og digitale trusler**

«Skal du takle cyberspace, må du begynne med å forstå deg, ditt og dine!»

Jørgen Dyrhaug / Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)

15:30 Spørsmål fra salen

15:45 Pause

Årsmøte 2024

16:00 Registrering til årsmøte

16:15 – ca. 17.15 **Årsmøte**

19:00 Aperitiff og middag

Onsdag 5. juni

09:00 **Hvordan kan kontrollutvalget håndtere henvendelser?**
og grenseoppgangen mellom henvendelser og varsling

Solveig Kvamme / Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS

09:30 **Varsling i kommuner og fylkeskommuner**

[Norske kommuner- og fylkeskommuners erfaring med varsling](#)

Birte Bjørkelo / partner Deloitte

10:00 **Forvaltningsrevisjon - en undersøkelse av systemet for
varsling i Bergen kommune**

Kari Gåsemyr / senior manager Deloitte

10.30 Paneldebatt (møteleder forbereder spørsmål) og spørsmål fra salen

10.45 Pause og utsjekking

11:00 **Eierskapsstyring og eierskapskontroll**

Agnete B. Sommerset, juridisk direktør / Samfunnsbedriftene

11:45 Lunsj

12:45 **Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) - hvilket ansvar har
kontrollutvalget?**

Asbjørn Pedersen / NKK - kommunesektorens
interesseorganisasjon for økonomi og innkreving

13:30 Spørsmål fra salen

13:45 Pause

14:00 **Skråblikket:**

Elin Ørjasæter, forfatter og foredragsholder / dosent ved Institutt for ledelse og organisasjon
ved Høyskolen Kristiania

14:50 **Avslutning**

styreleder / FKT

Påmelding

FRIST: 29. APRIL 2024

Bindende påmelding* på www.fkt.no innen mandag 29. april 2024.
Det tas forbehold om endringer i programmet.

Deltakeravgift

Deltakelse m/ overnatting** (helpensjon):

Kr 7 900 (*Ikke medlem kr 8 400*)

Ekstra overnatting fra 3. – 4. juni: Kr 1 495

*Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

**FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).

Praktisk informasjon

ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for kontroll og tilsyn som har tale-, forslags- og stemmerett.

Innmelding av saker

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet senest seks uker før årsmøtet, innen 23. april 2024.

Utsending av sakspapir

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 21. mai 2024.

Medlemskap

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 21. mai 2024.

Kontakt valgkomiteen

Leder: Jon Jæger Gåsvatn, tidl. leder
kontrollutvalget i Sarpsborg kommune |
gasvatn@outlook.com| Mobil: 913 55 288

Nestleder: Lars Hansen, daglig leder
Salten Kontrollutvalgsservice |
lars@sekretariatet.no| Mobil: 470 37 452

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Besøk www.fkt.no eller kontakt sekretariatet v/generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen på telefon +47 414 71 166 eller fkt@fkt.no.

FREMKOMST

[Quality Airport Hotel, Gardermoen](#)

Lokevegen 72067 Jessheim

[Veibeskrivelse](#)

5 km og 10 minutter med shuttlebuss fra Oslo Lufthavn Gardermoen

PARKERING

Hotellet har gode parkeringsmuligheter utendørs, mot betaling. HC-plasser og ladestasjoner til El-bil (ekstra kostnad)

Fra: [Tor Arne Stubbe](#)
Til: [Einar Sandlund](#)
Kopi: [Post](#)
Emne: Rapportering 2023 - Namsos
Dato: 6. februar 2024 11:53:00
Vedlegg: [image002.png](#)

Rapportering til kontrollutvalget i Namsos kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 550 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2023 har RMN blant annet utført følgende:

- FR: Kvalitet i hjemmesykepleie
- FR: Barnefattigdom

Timeforbruk 2023: 420,90

Timeforbruk 2022: 689,24

Timeforbruk 2021: 623,05

Timeforbruk 2020: 77,66

Gjennomsnittlig timeforbruk i perioden er på 452,71 timer pr år.

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer-/mindreforbruk overføres ikke til neste periode (2024-27).

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer

W www.revisionmidt norge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Innspill til kontrollutvalgets arbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

14/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/355 - 12

Forslag til vedtak

.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

I denne saken fattes det ikke konkrete realitetsvedtak(som i øvrige saker).

Eksempel på tema som kan tas opp(listen er ikke uttømmende):

- *Deltagelse på kurs/konferanse*
- *Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte*
- *Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.*

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

07.03.2024

Saknr

15/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/208 - 2

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen gjennomgås i møtet

Vurdering

Protokollen anbefales godkjent